

Cirkulärnr: 11:33
Diariernr: 11/3894
Arbetsgivarpolitik: 11-2:14
Nyckelord: Arbetsmiljölagen, socialtjänstlagen
Handläggare: Ragnar Kristensson
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Arbetslivssektionen
Externmedverkan: Omsorgschef Stefan Filipsson
Verksamhetschef Helen Håkansson
Datum: 2011-07-07
Mottagare: Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik
Rubrik: Vägledande dom om avvägningen arbetsmiljölagen och socialtjänstlagen
Bilagor: Dom Kammarrätten i Jönköping, den 12 november 2010, mål nr 1259-10

CIRKULÄR 11:33

Arbetsgivarpolitik: 11-2:14

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetslivssektionen
Ragnar Kristensson

Nyckelord: Arbetsmiljölagen,
socialtjänstlagen

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik

Vägledande dom om avvägningen arbetsmiljölagen och socialtjänstlagen

Sammanfattning

Ett viktigt avgörande har meddelats av Kammarätten i Jönköping som belyser intresseavvägningen mellan socialtjänstlagen och arbetsmiljölagen vid vårdinsatser i den enskildes hem. När kommunen som arbetsgivare uttömt sina möjligheter att förbättra arbetsmiljön för medarbetarna, har det bedömts skäligt att avbryta en pågående biståndsinsats, som inneburit fara för personalens hälsa, när alternativa biståndsinsatser erbjudits.

(Kammarrätten i Jönköping, dom den 12 november 2010 i mål nr 1259-10)

Bakgrund

Omsorgsnämnden i Sölvesborgs kommun upphävde beslutet om hemtjänstinsatser för en enskild person och avlog samtidigt personens egen ansökan om fortsatta biståndsinsatser.

Beslutet motiverades med att det fanns en fara för medarbetarnas hälsa att utföra insatserna under rådande omständigheter. Den enskilde personen ville inte använda de hjälpmedel som behövdes. Personen motsatte sig fysiskt den hjälp som lämnades och utsatte medarbetarna för obehagliga situationer. Vid flera tillfällen har försök gjorts att nå en överenskommelse utan att lyckas. Arbetsmiljöproblemen hade funnits i många år. Arbetsmiljöverket ställde krav som omsorgsnämnden bedömde som omöjliga att uppfylla.

Personen erbjöds i stället alternativa insatser för att tillgodose behoven, bl.a. korttidsboende (privat eller kommunalt) för att sedan komma hem med fungerande hemtjänst, särskilt boende eller bistånd i form av tillsyn, matdistribution, måltidshjälp och trygghetslarm.

Sveriges Kommuner och Landsting

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se

Org nr: 556026-1900

www.skl.se

Kammarrättens slutsatser

- Arbetsmiljöverket och skyddsombudet har bedömt att det funnits allvarliga arbetsmiljöproblem i hemmet. Domstolen ifrågasätter inte den bedömningen.
- Personalen har fortlöpande informerat den enskilda personen och närmast anhöriga om bristerna för att åtgärda problemen.
- Enligt 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå.
- Vid bedömningen av vilken insats som kan komma ifråga måste en sammanvägning göras av t.ex. den önskade insatsens lämplighet, kostnaden och den enskildes önskemål.
- Den enskilde personen har ingen ovillkorlig rätt att få erhålla en viss bestämd insats.
- Socialtjänstlagen preciserar inte vilka åtgärder som ska vidtas i ett visst fall.
- Det blir en avvägning mellan intresset av en god arbetsmiljö och den enskildes önskemål om insats.
- Då den enskilda personens behov kan tillgodoses genom de alternativa insatserna som erbjudits av kommunen kan det inte anses orimligt att låta arbetsmiljöintresset väga över.
- Omsorgsnämnden har haft fog för sitt beslut

Så arbetade Sölvesborgs kommun

Faktorer som var särskilt viktiga för att hantera den aktuella frågan:

1. Ledningen för kommunen engageras tidigt.
2. Ett specialteam har bildats för vårdinsatsen. Extra handledning gavs till teamet.
3. Kontinuerlig dialog med brukare/anhörig.
4. En logg har ordnats där händelser och insatser fortlöpande dokumenterats.
5. Stöd av företagshälsovården.
6. Omsorgsnämnden har informerats kontinuerligt.
7. Kontakt med SKL och Arbetsmiljöverket.
8. Viktigt att den rättsliga hanteringen blir korrekt.

Hur kan arbetsmiljöfrågor vid vård i annans hem hanteras?

SKL driver tillsammans med flera kommuner, de centrala fackliga organisationerna och AFA Försäkring ett preventionsprojekt hur arbetsmiljöfaktorer vid vård i

annans hem kan lösas. Ett nytt viktigt material är under utveckling som är tänkt som ett stöd för arbetsplatserna i deras arbete med att uppnå en bättre arbetssituation. Ta gärna kontakt med projektledaren Lisa Markström, lisa.markstrom@afaforsaking.se för att få veta mera.

Analys av Sveriges Kommuner och Landsting

Arbetsgivaren har enligt arbetsmiljölagen huvudansvaret för att medarbetarnas arbetsmiljöförhållanden är tillfredsställande. En bra arbetsmiljö är en viktig förutsättning att medarbetarna ska kunna ge en bra vård och omsorg och att kommunen kan uppfylla sina mål med verksamheten. Har arbetsgivaren vidtagit alla åtgärder som är möjliga och rimliga för att förbättra arbetsmiljön, kan ändringar av insatser enligt socialtjänstlagen vara motiverade när likvärdiga insatser kan erbjudas. Samverkan med medarbetarna och skyddsombudet är värdefullt.

Vid frågor kontakta

Från Sölvesborgs kommun:

Omsorgschef Stefan Filipsson, stefan.filipsson@solvesborg.se;

Verksamhetschef Helen Håkansson, helen.hakansson@solvesborg.se;

Från SKL

Arbetsmiljöjurist Ragnar Kristensson, ragnar.kristensson@skl.se; tel 08-452 74 88

Arbetsmiljöexpert Pia Gellerstedt, pia.gellerstedt@skl.se, tel 08-452 7448

Arbetsmiljöexpert Ned Carter, ned.carter@skl.se; tel 08-452 76 23

Arbetsrättsjurist Hans-Henrik Helldahl, hans-henrik.helldahl@skl.se, tel 08-452 76 47

Arbetsrättsjurist Göran Söderlöf, goran.soderlof@skl.se, tel 08-452 76 18

Förbundsjurist Pär Ödman, par.odman@skl.se; tel 08-452 75 52

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetslivssektionen

Agneta Jöhnk

Ragnar Kristensson

Bilagor: Dom Kammarrätten i Jönköping, den 12 november 2010, mål nr 1259-10